

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

SAĞLIK YÖNETİMİ

SAY 104 İKTİSAT II

Dr. Öğr. Üyesi, Gülpembe Oğuzhan

MAKROEKONOMİYE GİRİŞ

SAY 104 İKTİSAT II

Hafta 1

Ekonomi

- İnsanların sınırsız tüketim isteklerinin sınırlı (kıt) kaynaklarla en iyi nasıl tatmin edileceğini inceleyen bir sosyal bilim dalıdır.
- Mikroekonomi
- Makroekonomi

Kaynak: Tümay Ertek Makro Ekonomiye Giriş

Mikro küçük makro büyük mü?

- Mikroekonomide küçük ekonomik birimler (ev halkı, firmalar, piyasalar)
- Makroekonomide ise ekonominin bütünü ana unsurları ile alınıp incelenir.

Kaynak: Tümay Ertek Makro Ekonomiye Giriş

Mikroekonomi

- Herhangi bir piyasada malın fiyatının nasıl belirlendiği, bir tüketicinin maksimum fayda (mutluluk) elde etmek için parasını nasıl harcayacağı, bir firmanın üretim ve maliyet yapısı ve bu yapı ile ait olduğu ürün piyasasında nasıl davranacağı gibi konular üzerinde durur.

Makroekonomi

- Ekonomideki toplam gelir, toplam tüketim, toplam tasarruf, toplam yatırım ve fiyatlar genel düzeyi gibi makro değişkenlerin nelerden etkilendiklerini ve ekonomide tam istihdam, fiyat istikrarı ve ekonomik büyüme gibi temel hedeflerin nasıl elde edilebileceklerini inceler.

Modern Makroekonominin Doğuğu

- Sosyal bilim olarak ekonominin temeli antik çağda Yunanistan daki bazı filozoflara dayanır.
- Yunanca'daki OİKA (EV) ve NUMOS (KURAL) kelimelerinden oluşan ve EV YÖNETİMİ anlamına gelen OİKONOMİA kelimesinden gelir.

Modern Makroekonominin Doğuğu

- Bir sosyal bilim dalı olarak ortaya ıkığuı 18. yy da ilk defa İngiltere'de başlayıp sonra diğer Avrupa lkeleri ve Amerika'ya yayılan Sanayi Devrimi yıllarına,
- Ve zellikle Adam Smith'in ULUSLARIN ZENGİNLIğİ kitabına dayanır (1776).

İskoçyalı Profesör Adam Smith

- THE WEALTH OF NATIONS
- Ekonomi konularını sistematik bir şekilde ele alan ilk çalışma
- Bu nedenle ekonominin kurucusu denilmiştir.

Kaynak: Tümay Ertek Makro Ekonomiye Giriş

İskoçyalı Profesör Adam Smith

- Serbest ticaret ve serbest piyasa ekonomisini savunmuş, kişilerin kendi çıkarlarını en iyi yine kendilerinin bilebileceğini vurgulamıştır.
- KLASİK OKUL (GÖRÜŞ) un kurucusu
- Klasik okul BÜYÜK EKONOMİK KRİZ (1929-1939) e kadar devam etmiştir.

Klasik Okul ve Makroekonomiye ilişkin görüşleri

1. Ürün ve faktör fiyatlarının esnek olduğu görüşü
2. Ekonominin itici gücünün arz olduğu
3. Devletin ekonomiye müdahale etmemesi gerektiği görüşü

Ürün ve faktör fiyatlarının esnek olduğu görüşü

- Ürün ve faktör piyasalarında, tam rekabet ortamında, arz ve talep fiyatı belirler.
- Bir piyasada talep fazlalığı olduğunda, rekabet fiyatın artmasına, fiyatın artması da talep kanununa göre talep edilen miktarın azalmasına, arz kanununa göre de arz edilen miktarın artmasına ve dolayısıyla talep fazlasının yok edilerek arz ve talep edilen miktarların birbirine eşitliğinin sağlanmasına neden olacaktır.

Fiyatların Esnekliği

- Piyasa dengenin sağlanması için, arz fazlalığı durumunda fiyatların azalması, talep fazlalığı durumunda ise fiyatların artması, fiyatların esnekliği olarak adlandırılır.

Ekonominin itici gücünün arz olduğu

- SAY KANUNU (MAHREÇLER KANUNU)
- Her arzın aynı zamanda kendi talebini de yaratacağı görüşünü ifade eder.
- Ekonomi ve ekonomik büyümenin itici gücü arz, diğer bir deyişle üretimdir.

Devletin ekonomiye müdahale etmemesi gerektiği görüşü

- Fiyat mekanizması bütün ekonomik sorunları çözerek, ekonomide daima tam istihdam düzeyinde üretimi sağlayacağından devlet ekonomiye müdahale etmemelidir.
- Klasik Okul'a göre, devletin temel işlevleri adalet, savunma ve iç güvenliktir.

Neo-klasik Dönem

- Büyük ekonomik krizden önce ekonomi öğretisinde Klasik Okul ve Klasik Okulun bir uzantısı olarak Neo-Klasik Okul hakimdi.
- Neo-Klasik Okulun öğretisinde mikro ve makro ekonomi ayrımı yoktu.
- Ağırlıklı olarak mikroekonomi konuları matematiksel yöntemlerle inceleniyordu.

Modern Makroekonominin Doğuşu

- 1929 yılında önce Amerika'da başlayıp, sonra bütün kapitalist ekonomileri etkisi altına alan ve Türkiye'nin de olumsuz etkilendiği Büyük Ekonomik Kriz (Büyük Buhran), Klasikler'in beklentilerinin aksine kısa sürmedi, uzadı.
- **Klasik öğretiler krizi çözümede yetersiz kaldı.**
- Büyük ekonomik kriz ve 1936 yılında basılan Keynes'in **İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi** adlı kitabı modern makroekonominin doğuşunu belirler.

John Maynard Keynes (1883-1946 Britanyalı)

- 2. Dünya savaşından sonra ekonomi makro ve mikro olarak ikiye ayrıldı ve bu çerçevede Keynes modern makroekonominin kurucusu olarak ekonomik düşünce tarihindeki yerini aldı.

Kaynak: Tümay Ertek Makro Ekonomiye Giriş

Keynes'in Klasik okula en temel eleştrileri

1. Piyasada fiyatların esnek değil katı (yapışkan) olduğu görüşü
2. Ekonominin itici gücünün arz değil talep olduğu görüşü
3. Gerektiğinde devletin ekonomiye müdahalesi görüşü

Piyasada fiyatların esnek değil katı (yapışkan) olduğu görüşü

- Kapitalist ekonomilerde monopoli ve oligopollerin ortaya çıkışı
- İşçi sendikalarının ortaya çıkması piyasalarda fiyatların azalmasına engeldi.

Ekonominin itici gücünün arz değil talep olduğu görüşü

- Arz her zaman yeterince talep yaratmaz.
- Yeterince talep olmaz ise stoklar artacak, firmalar üretimi kısacak, bir kısım firmalar iflas edip piyasalardan ayrılacak.
- Arz talep düzeyine düşecektir.

Gerektiğinde devletin ekonomiye müdahalesi görüşü

- Devlet efektif talep oluşturmak için çeşitli politikalar uygulayabilir ve yöntemler geliştirebilir.

Klasik İktisat

- Ekonomiye arz yönlü ve uzun dönemli bakış açısı vardır.
- Her arz kendi talebini yaratır.
- Fiyatlar ve ücretler esnektir.
- Ekonomi her zaman tam istihdamdadır.
- İşsizlik diye bir sorun yoktur.
- Devletin ekonomiye müdahalesi gereksizdir.

Keynes

- Ekonomiye kısa dönemde talep yönlü bakış açısı vardır.
- Ekonomide temel belirleyici unsurun talep olduğunu savunur.
- Fiyatlar ve özellikle ücretlerin yapışkan (rigit) olduğunu savunur.
- Kısa dönemde ekonomi eksik istihdamda olabilir.
- İşsizlik ekonomik bir sorundur.
- Devletin ekonomiye müdahalesi gereklidir. (Maliye politikası savunur.)

- Para nötrdür. Yani reel değişkenleri etkilemez.
- Para talebi sadece işlem amaçlıdır ve faize duyarlıdır.
- Paranın değeri miktarına bağlıdır.
- Ekonomide yatırımlar tasarruflara eşittir. ($I=S$)
- Faiz esnektir ve faiz haddi mal piyasasında yatırımlar ve tasarruflar tarafından belirlenir.

- Para nötr değildir. Para arzı reel değişkenler üzerinde etkilidir.
- Para talebi; işlem, ihtiyat, ve spekülasyon amaçlıdır.
- Para talebi faize duyarlıdır.
- $I=S$ her zaman sağlanamaz
- Faiz para piyasasında para arzı ve para talebi tarafından belirlenir.

MAKROEKONOMİ

- Günümüzde makroekonominin ilgi alanı sadece tam istihdam düzeyinde üretim değil, bunun yanı sıra ekonomik büyümenin ve fiyat istikrarının sağlanmasıdır.
- Hatta bir adım ileri gidip, özellikle gelişmekte olan ülkeler için çok önemli bir sorun olan bütçeye ödemeler dengesi açıklarının giderilmesidir.

Ödev

- Ulusların Zenginliği adlı kitap okunacak
Adam Smith

Kaynak: Tümay Ertek Makro Ekonomiye Giriş

